

Bond van Orkest-dirigenten en Instructeurs

Aan:

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Mevrouw Mr. Drs. I.K. van Engelshoven

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
De heer Ir. E.D. Wiebes

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
Mevrouw Mr. Drs. M.C.G. Keijzer

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
De heer Drs. W. Koolmees

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
De heer H. de Jonge

Cc: Woordvoerders Cultuur Politieke Partijen

datum : 18-05-2020
 ons kenmerk : PRS2020-19
 betreft : Professioneel kader zoals dirigenten, instructeurs en muziekdocenten binnen
 amateurmuziekbeoefening staan nog steeds met lege handen, hebben vele vragen
 en hun toekomst is langdurig onzeker.

Excellenties, dames en heren,

Portee van deze brief is dat professionals in de muziekbeoefening door amateurorkesten en -koren, in de zin van dirigenten, instructeurs en muziekdocenten, ondanks eerder genomen maatregelen, signalen en contacten over het tekortschieten van deze maatregelen, nog steeds uitgesloten zijn van ondersteuning en er grote onduidelijkheid is over toekomstperspectieven. Wij, de Bond van Orkest-dirigenten en Instructeurs, roepen het Kabinet op tot actieve openstelling van de steunmaatregelen, voeren van eenduidig beleid en het nemen van verantwoordelijkheid en regie.

BvO Bureau

5.1.2e

5.1.2e @bvodi.nl

opgericht 10 juni 1928
 goedgekeurd bij Koninklijk Besluit
 dd. 3 april 1975, no 58

registratie no. 40530154
 KvK Amsterdam

aangesloten bij de
 Nederlandse Raad voor Muziek

website: www.bvodi.nl

Bond van Orkestdirigenten en Instructeurs

Nu de coronacrisis enkele maanden aanhoudt zijn de maatschappelijke consequenties meer zichtbaar en voelbaar. Zeker in de culturele sector. Nagenoeg alle activiteiten in het culturele verenigingsleven van orkesten, koren, schoolprojecten en muzieklessen zijn abrupt tot stilstand gekomen. Geen repetities, geen activiteiten, geen optredens en concerten, en vele honderdduizenden beoefenaars met een lege agenda thuis. Gezien de situatie begrijpelijk en noodzakelijk. Toen bij het uitbreken van de crisis een aantal noodmaatregelen werden aangekondigd als TOGS, TOZO en NOW gebeurde dat begrijpelijker wijze vooralsnog op een generieke en grofmazige manier. We zijn nu echter ruim 8 weken verder.

Culturele sector

Snel werd duidelijk dat de economische malaise ook de cultuursector zou raken. In zekere zin extra hard, omdat de laatste decennia op grote schaal is bezuinigd, gesaneerd en geprivatiseerd, en infrastructuur zijn afgebroken. Dientengevolge zijn velen in de culturele sector ZZP'er, werken op oproepbasis of met 0-uren contracten; en niet omdat zij daar expliciet voor gekozen hebben. Zo ook in de wereld van de amateurmuziek. Naast de professionele orkesten kent Nederland immers ook een enorm rijk verenigingsleven waarbinnen amateur muziekbeoefening van miljoenen muzikanten en zangers plaats vindt, in tal van verbanden.

Onlangs hebben de Koninklijke Nederlandse Muziek Organisatie (KNMO) en Koornetwerk Nederland (brief dd. 8 mei jl.), naar onze mening terecht, de noodklok geluid dat door de coronacrisis deze breed verspreide sector weinig tot geen aandacht krijgt en tot nu toe niet geholpen is met de genomen maatregelen.

Positie dirigenten, instructeurs en muziekdocenten

Een centrale en leidende rol in de cultureel-sociale ontplooiing van amateurmuzikanten wordt ingevuld door dirigenten, instructeurs en muziekdocenten. Zij hebben de vorming en opleiding van individuele muzikanten en hele orkesten en koren onder hun hoede.

En nee, voor deze professionals is dat zeker geen hobby! Deze professionals zijn vrijwel allen HBO en/of Master afgestudeerd met een gerichte vakopleiding/studie van 4 tot 6 jaar of zelfs meer. Belangrijke competenties van deze muzikaal leiders zijn authentiek en inspirerend leiderschap, nemen van artistieke verantwoordelijkheid, grote kennis van instrumenten en repertoire, luisterend oor, receptief en reflectief vermogen, samenbindend werken, creativiteit en empathisch vermogen. Belangrijke competenties in deze tijd!

Zij geven als professional vorm aan de basis van de Nederlandse muziekcultuur, maar moeten noodgedwongen werken als ZZP'er, op oproepbasis, no cure-no pay, freelancer en met een portfolio van klussen zoals dirigeren, lesgeven, scholenprojecten, componeren en arrangeren. Zij zijn vrijwel nooit ergens in loondienst. De opdrachtgevers van deze professionals – veelal amateurverenigingen of stichtingen, moeten het hebben van contributies, entree- en sponsorgelden bij optredens en concerten, acties zoals het ophalen van oud papier, (lokale) subsidies en de kantine omzet. In normale tijden is dat al geen vetpot te noemen.

opgericht 10 juni 1928
goedgekeurd bij Koninklijk Besluit
dd. 3 april 1975, no 58

registratie no. 40530154
KvK Amsterdam

aangesloten bij de
Nederlandse Raad voor Muziek

website: www.bvodi.nl

Bond van Orkestdirigenten en Instructeurs

Naast alle vrijwillige activiteiten van amateur bestuurders van deze verenigingen en stichtingen vormt de dirigent een belangrijk inhoudelijk baken voor het bestaan van deze organisaties. Door de aanwezigheid van deze geschoolde en betaalde krachten ontwikkelt een brede doelgroep zich in artistiek, sociaal en maatschappelijk opzicht. Om hoogleraar klinische neuropsychologie Erik Scherder te citeren: 'voor iedere muziekdocent die je ontslaat, moet je 100 politieagenten aannemen'.¹ De positieve kant van samen muziek maken zijn veelvuldig in diverse onderzoeken bewezen. Het Nederlandse verenigingsleven speelt een belangrijke rol in een brede participatie van en laagdrempelige toegang tot cultuurbeoefening. En heeft ook een grote sociale en economische impact.

Zonder muziekverenigingen en koren zou een aanzienlijk deel van de bevolking niet actief aan muziekbeoefening doen. Het bestaan van deze verenigingen wordt geborgd door de aanwezigheid van professionals die voortdurend de leden verbinden, stimuleren, verbazen, verwonderen en aansporen om boven zichzelf uit te stijgen.

In onze eerdere brief (d.d. 15 maart jl. kenmerk: PRS2020-5) en in een telefonisch overleg (d.d. 3 april jl.) wezen wij Minister van Engelshoven (OCW) op de bijzondere situatie van de professionals in de amateurmuziekbeoefening. Wij werden echter verwezen naar de generieke maatregelen van het Kabinet.

Steunpakket Cultuursector (OCW): biedt geen soelaas voor de dirigent

Inmiddels heeft het Kabinet ondersteuningsmaatregelen voor de cultuursector aangekondigd van €300 mln. Deze middelen gaan vrijwel geheel naar de reeds Rijksge subsidieerde instituten en infrastructuur. Het culturele (amateur) verenigingsleven profiteert hier niet of nauwelijks van, laat staan individuele dirigenten en muziekdocenten.

Het is goed dat musea, podia en professionele orkesten enige steun mogen verwachten, maar het idee dat door de grote infrastructuur te steunen ook de onderliggende 'makers' profijt zouden hebben is tot nu toe niet aan de orde.

De aankondiging dat OCW een beroep doet op provincies en gemeenten om de culturele verenigingen te steunen kan misschien in een aantal situaties leiden tot kwijtschelden van enkele maanden huur, of coullance in de subsidieverstrekking (als een gemeente die niet al heeft weggesneden in verleden). Daar zijn de dirigenten of muziekdocenten zelf niet mee geholpen.

¹ <https://www.parool.nl/kunst-media/neuropsycholoog-erik-scherder-muziek-geeft-een-beter-leven~bd613fb8/>

opgericht 10 juni 1928
goedgekeurd bij Koninklijk Besluit
dd. 3 april 1975, no 58

registratie no. 40530154
KvK Amsterdam

aangesloten bij de
Nederlandse Raad voor Muziek

website: www.bvodi.nl

Bond van Orkest-dirigenten en Instructeurs

Algemene steunmaatregelen (EZK en SZW): moeilijk tot niet voor ons toegankelijk

Aangezien vrijwel geen dirigent, instructeur of muziekdocent in vast dienstverband werkt biedt de NOW geen oplossing. Degenen met een eenmanszaak (en dat is helaas maar 75% van onze beroepsgroep, de rest werkt op flex-contract, no cure-no pay of in nevenfuncties) proberen toegang te krijgen tot de generieke steunmaatregelen waarnaar Minister van Engelshoven heeft verwezen (TOGS en TOZO). Helaas moeten wij constateren dat onze beroepsgroep hier weinig tot geen toegang toe heeft. In eerste instantie vanwege de toegelaten SBI nummers bij de TOGS. Dit probleem lijkt – mede door onze partner ZNP-Nederland, enigszins opgerekt². Zeker nu ook neven-registraties en toeleverende beroepen worden toegelaten. Echter: ten tweede blijkt dat velen niet aan de voorwaarde te kunnen voldoen dat je moet beschikken over een bedrijfspand of een werkruimte die losgekoppeld is van het woonadres. De meeste dirigenten, instructeurs en muziekdocenten zullen vaak wel een aparte werkkamer in huis hebben, maar hun daadwerkelijke werkzaamheden voeren zij uit in repetitieruimtes van muziekverenigingen, in leslokalen van (muziek)scholen of in zaaltjes of kamers bij culturele centra (die allemaal overigens gesloten zijn). De oplossing is dat de corresponderende SBI-codes een vrijstelling krijgen vergelijkbaar met ‘ambulante beroepen’, anders is de TOGS regeling alsnog helemaal niet toegankelijk.

Bij de TOZO is men afhankelijk van de lokale uitvoering, die in veel gevallen nog niet op orde is. Daarnaast zijn er berichten van gemeentes die zich niet houden aan gemaakte afspraken zoals de randvoorwaarde van géén toetsing van vermogen en inkomen partner. Tevens zijn er onduidelijkheden over de berekeningsgrondslagen voor vaste lasten en betrokken periodes. Veel musici moeten juist in de maanden maart – juli hun inkomen verwerven voor de zomerperiode zonder verenigingsactiviteiten. Een laatste punt is dat de uitvoering van de lokale regeling dusdanig traag werken dat veel collega's nu al 2 maanden geen enkele bron van inkomsten meer hebben. Gezien de situatie en historische context in de culturele sector, beschikken musici over het algemeen zelden over een buffer. Wat nodig is, is een directe en open toegang tot de TOZO. Het gaat hierbij niet om het opvangen van inkomensderving, maar om voorkomen van het terugvallen onder het sociaal minimum.

Het steekt onze achterban in het algemeen, en ons als Bond van Orkest-dirigenten en Instructeurs in het bijzonder, dat we worden verwezen naar regelingen, die vervolgens niet of moeilijk bruikbaar blijken. Daar waar andere commerciële bedrijfspgroepen klagen en sommige multinationals schaamteloos hun hand komen ophouden, is er onbegrip voor de geringe aandacht voor de sector amateur kunstbeoefening en met name de hachelijke positie van onze professionals hier in.

² Toegelaten zijn nu veelgebruikte SBI nummers 90.01.1; 85.52.2 en 85.59.2; nog steeds niet toegelaten zijn SBI nummers 85.59.9 Studiebegeleiding, vorming en onderwijs en SBI 90.03 Componeren, arrangeren, dirigeren. Dit betreft echter wel 35 % van de werkzame collega's die hierdoor alsnog geen toegang hebben tot de TOGS

opgericht 10 juni 1928
goedgekeurd bij Koninklijk Besluit
dd. 3 april 1975, no 58

registratie no. 40530154
KvK Amsterdam

aangesloten bij de
Nederlandse Raad voor Muziek

website: www.bvodi.nl

Bond van Orkestdirigenten en Instructeurs

Eten van 'genadebrood' en solidariteit (SZW) vermindert snel

Minister Koolmees riep op om mensen die inkomensafhankelijk zijn van opdrachtgevers zo lang mogelijk door te betalen (bijvoorbeeld de huishoudelijk werkster) ook al wordt de dienst niet geleverd. De KNMO, Koornetwerk en de BvOI hebben muziekverenigingen en koren opgeroepen om in deze bijzondere situatie hun professionals (deels) door te betalen op basis van de wederzijdse relatie en afhankelijkheid, los van contractvormen. Gelukkig is daar in de meeste situaties vooralsnog gevolg aan gegeven, maar helaas zijn er genoeg gevallen waarbij het anders loopt. In die gevallen geldt het credo 'geen activiteiten = geen inkomen'.

Verder zien we de bereidheid van doorbetaling snel verminderen nu de crisis langer duurt en verenigingen zelf ook de economische gevolgen ervaren. De muziekverenigingen zien hun inkomsten niet alleen wegvallen (ook op de langere termijn) door het annuleren van concerten en optredens – voor veel clubs een grote inkomstenbron, maar ook door het volledig stilvallen van activiteiten en sluiting van de accommodaties. Veel verenigingen kunnen daarbij niet zondermeer rekenen op de steun van de lokale overheid. Op provinciaal niveau komt het voor dat de portefeuille cultuur zomaar verdwijnt of omgedoopt wordt tot 'vrije tijd'. Ook voor de omvang van het ledenbestand is het fruikend dat er geen uitzicht is op hervatten van repetities, laat staan uitvoeringen met publiek. Door dat gebrek aan perspectief stoppen veel clubs dan ook momenteel het doorbetalen van hun professionals voor de komende tijd.

Perspectief – ook op langere termijn i.v.m. risico's (VWS), onduidelijk en onzeker

Op een aantal plekken is dapper en creatief doorgewerkt door omvormen van muzieklessen in digitale vorm, in online masterclasses of meezingen en -spelen via internet. De grenzen hierin lijken echter bereikt. Individuele muzieklessen zijn volgens Minister van Engelshoven (TK debat d.d. 28 april jl.) toegestaan onder algemene hygiëne maatregelen, echter veel gemeenten houden hun cultuurlocaties nog gesloten. Met de eerste versoepeling van maatregelen zouden jeugdverenigingen tot 18 jaar weer op 1,5 meter (buiten!) repetities mogen hervatten. Maar waar sommige gemeenten dit faciliteren, worden in andere gemeenten groepen jeugd weggestuurd of zelfs beboet.

Per 1 juni staan verdere versoepelingen – onder voorbehoud – op de agenda tot 30 personen, en per 1 juli mogelijk zelfs tot 100 personen. Daardoor lijkt perspectief om – desnoods in kleinere bezetting, muziekrepetities onder goede hygiëne maatregelen en protocollen weer aan te vangen, echter ook hier dienen lokale overheden dan wel aan mee te werken.

Bovendien is er onzekerheid ontstaan over passende gezondheidsmaatregelen voor blazers en zangers betreffende luchtverplaatsing en aerosolen. In binnen- en buitenland wordt dit ook onderzocht, het probleem is dan ook niet het onderzoek, maar de interpretatie en vertaling naar passende maatregelen.

opgericht 10 juni 1928
goedgekeurd bij Koninklijk Besluit
dd. 3 april 1975, no 58

registratie no. 40530154
KvK Amsterdam

aangesloten bij de
Nederlandse Raad voor Muziek

website: www.bvodi.nl

Bond van Orkestdirigenten en Instructeurs

Dat maakt een route naar hervatten van activiteiten extra onzeker en werkt veel maatschappelijke discussie in de hand. Opmerkelijk is dan ook dat de overheid hier de regie en verantwoordelijkheid niet zelf ter hand neemt. Protocollen worden overgelaten aan de sectoren, overigens zonder duidelijkheid wie bepaalt waaraan deze moeten voldoen. EZK keurt niet, OCW keurt niet en VWS ook niet. RIVM geeft desgevraagd vaak tegenstrijdige berichten af. De cultuursector kent onderling grote diversiteit waardoor protocollen ook extra uitgebreid zijn en het nog lopende onderzoek brengt voor de blaasmuziek en koren nog extra onzekerheid en onduidelijkheid mee. Geduld is hier een schone zaak, maar de angst bestaat dat aan het eind van het onderzoek vooral zal staan dat nader onderzoek nog nodig is. Wie neemt dan verantwoordelijkheid? Wie is in staat om de risico's in te schatten, de (amateur) muziekwereld zelf?

Grotere publiekactiviteiten zijn tot 1 september niet zijn toegestaan en ook daarna onzeker. Dat beperkt ook het uitzetten van lijnen en planning voor optredens, concerten en andere acties waarbij muziekverenigingen hun inkomsten kunnen verwerven. Voor onze professionals is er op de eerste plaats dus grote onduidelijkheid over uitzicht op inkomen en in de tweede plaats geen duidelijk perspectief ten aanzien van het opstarten van verenigingen betreffende voorwaarden, veiligheid en tijdspaden. Op korte en op langere termijn.

Oproep

Daarom de volgende oproep aan de verantwoordelijke bewindspersonen en ministeries:

- * Maak beleid dat uitvoerbaar is, neem verantwoordelijkheid en schuif die niet af naar andere overheden of sectoren, wees daar ook helder over en communiceer eenduidig.
- * Stel per direct en zonder restricties de TOGS open als eerste noodmaatregel voor dirigenten, instructeurs en muziekdocenten. Los de discussie over SBI nummers en de weigering tot toegang vanwege huisadres-werkadres voor deze sector op.
- * Zorg dat de TOZO snel en (overal) onder de goede voorwaarden worden opengesteld, en beperk deze niet tot 3 maanden als NU al duidelijk is dat de culturele sector waarschijnlijk tot 1 september niet in de gelegenheid is activiteiten te ondernemen.
- * Zorg dat steunmaatregelen Cultuur niet alleen beperkt blijven tot Rijksgesubsidieerde instellingen, maar dat juist ook de actieve professionals zelf ondersteund worden.

*opgericht 10 juni 1928
goedgekeurd bij Koninklijk Besluit
dd. 3 april 1975, no 58*

*registratie no. 40530154
KvK Amsterdam*

*aangesloten bij de
Nederlandse Raad voor Muziek*

website: www.bvodi.nl

Bond van Orkestdirigenten en Instructeurs

- * Neem ook regie en verantwoordelijkheid in de onderzoeken naar risico's over luchtstromen en aerosolen en neem ook zelf eenduidige besluitvorming i.p.v. deze in de sector zelf te beleggen.
- * Zorg dat in elke gemeente (en provincie) op eenzelfde manier ondersteuning wordt gegeven en besluitvorming wordt toegepast, voorkom willekeur hierbij, bij eventuele heropening van gebouwen en hervatting van de activiteiten.
- * Erken de waarde van amateurcultuurbeoefening en de centrale rol die de ondersteunende professionals daarin hebben, en zorg ervoor dat deze unieke en waardevolle structuur niet onherstelbaar wordt vernietigd door deze crisis.

Wij vragen dit niet alleen voor onze specifieke beroepsgroep van de BvOI, maar ook voor de hefboomwerking die dit heeft naar de tienduizenden muziekverenigingen en koren, en naar honderdduizenden muziekbeoefenaars en miljoenen supporters en liefhebbers die hierin hun passie, hun sociale netwerk en hun culturele ontwikkeling vinden.

Met vriendelijke groet,

Namens 5.1.2e
5.1.2e Bond van Orkestdirigenten en Instructeurs
5.1.2e
5.1.2e Bond van Orkestdirigenten en Instructeurs

*opgericht 10 juni 1928
 goedgekeurd bij Koninklijk Besluit
 dd. 3 april 1975, no 58*

*registratie no. 40530154
 KvK Amsterdam*

*aangesloten bij de
 Nederlandse Raad voor Muziek*

website: www.bvodi.nl